

پس از گذشت نزدیک به ۲۰‌س‌اه از امضای توافقنامه هسته‌ای ایران، موسوم به برجام، حالا نتضارب آرا در خصوص دستاورد‌های این سند مهم بین‌المللی بالا گرفته است. این موضوع در حالی این‌روزها جدی‌تر از هر زمان دیگر به آن پرداخته می‌شود که دولت یازدهم به عنوان مسئول انجام این مذاکرات، محور اصلی تبلیغات خود در انتخابات پیش روی ریاست جمهوری را بر دستاورد‌های برجام قرار داده و می‌کوشد این دستاوردها را با هدف جذب آرای عمومی، برجسته‌تر از هر زمان دیگری کند. حال پرسش اصلی این است که آیا برجام پس از اجرایی شدن، توانسته مشکلات را مر رفع و قفل‌های کشور را باز کند یا خیر؟ این پرسشی است که دو تن از چهره‌های سیاسی اصولگرا و اصلاح‌طلب در یک مناظره به آن پاسخ دادند. دکتر عبدالله گنجی، مدیر مسئول روزنامه «جوان» و عباس عبدی از چهره‌های برجسته جریان اصلاحات دو سوی این مناظره بودند. ■ ■ ■

■ گنجی: مسئله ایران با غرب، هسته‌ای نبود
دکتر عبدالله گنجی در ابتدای این مناظره به عنوان نفر شروع کننده بحث، به شفاف‌سازی در خصوص دیدگاهش پیرامون برجام پرداخت و گفت: موضوع بحث مربوط به دوران پس‌برجام و نتایج آن است. چیزی که از آن متوقع بودیم و چیزی که به دست آوردیم است، نه خود برجام. بنده همانطور که از قلم و موضع رسانه‌ای شخص‌ام نیز مشخص است نه مخالف مذاکره بودم و نه مخالف تعامل. مدیر مسئول روزنامه «جوان» همچنین با اشاره به اینکه، حوزه بحث این مناظره مسائل فنی نیز نیست، به پارادایم‌های موجود در موضوع برجام اشاره کرد و افزود: عده‌ای معتقد به بده و بستان در روابط بین‌الملل هستند و عده‌ای نیز ممکن است این بحث را در قالب نظریاتی همچون مرکز-پیرامون یا نظریه بازی‌ها، رالیسم تهاجمی یا نظریه هژمونیک پیش ببرند، اما باور من این است که این بحث را باید در همان چارچوب اندیشه امام خمینی و هویت انقلاب اسلامی نگاه کنیم.

وی تأکید کرد: بنده به این مسئله اعتقادی ندارم که مسئله ما با غرب هسته‌ای است، بلکه معتقدم پروسه‌ای که از سال ۸۱ تاکنون طی کرده‌ایم یک بحث هویتی است. من موضوع هسته‌ای را بخشی از پازلی می‌دانم که غرب برای مواجهه با ما و برای شکستن غرور ملی، طراحی کرده است. این کارشناس سیاسی سپس ادامه داد: آن چیزی که بنده معتقد «به دست نیآوردم» صرفاً به معنای آن نیست که دولتمردان این خصوص تلاشی نکردند، بلکه آن چیزی که «به دست نیآوردم» را در هویت انقلاب اسلامی می‌دانم و به این مبخت به عنوان یک بحث کلی نیست به انقلاب اسلامی و غرب نگاه می‌کنم.

گنجی سپس تصریح کرد: در همین موضوع هسته‌ای، خیلی‌ها معتقدند مذاکره کرده‌ایم که بعد از مذاکره هم این مشکل حل نشد یا حداقل آن طوری که مد نظر ما بود و به دنبالش بودیم، حل نشد و همین روند می‌تواند اثبات‌کند که مسئله غرب با ما مسئله هسته‌ای نیست بلکه یک موضوع هویتی است.

وی سپس در ادامه مناظره از عباس عبدی این سؤال را مطرح کرد که در یک فرآیند کلی اگر بخواهیم مواجهه با غرب را مورد بررسی قرار دهیم، این مواجهه را بحث حدود باید یا بحث وجود؟ یعنی محدوده‌ای را غرب برایمان قائل است که ما نمی‌پذیریم یا مشکل وجودانقلاب اسلامی است؟

■ غرب ما را رها نمی‌کند، مگر از هويت خود دست برداریم

مدیر مسئول روزنامه جوان تصریح کرد:در خصوص این سؤال هر کدام که بپذیریم مسیر بحث و نتیجه بحث عوض خواهد شد. لذا من این جمله امام را به عنوان مستند حرف می‌گویم که فرمودند: ما چه بخواهیم چه نخواهیم استکبار و صهیونیست‌ها در تعقیبمان خواهند بود تا حیثیت مکتبی ما را الکلدار کنند. گنجی سپس ادامه داد: نتیجه‌ای که امروز در برجام گرفتیم سخن حضرت امام است. تأیید می‌کند و چه بخواهیم چه نخواهیم آنها ما را رها نخواهند کرد مگر اینکه از هویت خود دست برداریم. این کارشناس سیاسی خاطر نشان کرد: هم اکنون در حوزه‌های دیگری و به پهنای‌های دیگر، استمرار تحریم‌ها وجود دارد و می‌کوشند تا اگر نتوانند ما را از جهت ساختاری حذف کنند، حداقل بتوانند در حوزه رفتاری تغییراتی مطابق با چارچوب و استانداردهای حیات سیاسی غرب ایجاد کنند و معتقدم فشارها ما بابت این موضوع است. وی بار دیگر به جملات «ز این‌ها (ه اشاره کرد و گفت: امام خمینی می‌فرماند همه فشارها عم از جنگ تحمیلی و محاصره اقتصادی فقط برای این است که ما بگوییم اسلام پاسخگو نیست و اگر این جمله را بگوییم کسی با ما کاری ندارد.

دکتر گنجی در جمع‌بندی بخش نخست صحبت‌های خود در این مناظره اظهار کرد: هم اکنون که ما هسته‌ای را جابو و سیمان کرده‌ایم، باز آنها ما را رها نمی‌کنند. آنها وارد سنگر دیگری می‌شوند، اما اگر همین امروز نیز فناوری موشکی را هم جابو کنیم باز هم هیچ مسئله‌ای از مشکلات میان ما و غرب حل نخواهد شد. در نهایت بنده همچنان اصرار دارم که مسئله اصلی ما و غرب یک بحث هویتی است، چراکه هویت ما، در آن چارچوب کلی که غرب برای جهان تعریف کرده همخوانی ندارد و این هویت یک عنصر مزاحم برای غرب به حساب می‌آید.

■ عبدی: مسئله ما با غرب فا یک بحث هسته‌ای نیست

عباس عبدی فعال سیاسی اصلاح‌طلب نیز در این مناظره، در پاسخ به گفته‌های عبدالله گنجی، ضمن اشاره به این موضوع که در مقدمات بحث با مدیر مسئول روزنامه «جوان» هم نظر است، گفت: مسئله ما با غرب صرفاً یک بحث هسته‌ای نیست. بنده با ایشان موافقم که مسئله هسته‌ای در قالب دیگری معنا دار است چراکه قطعاً این مسئله حادتر از قضیه هسته‌ای پاکستان نیست. امریکا با موشک‌های هسته‌ای پاکستان کلان آمله است و این نشان می‌دهد که موضوع هسته‌ای ایران در چارچوب دیگری معنا پیدا می‌کند.

وی سپس تصریح کرد: اگر کسی در دست دشمن و رقیب

در مناظره عبدالله گنجی و عباس عبدی با عنوان چگونگی مواجهه ایران و غرب در پس‌برجام عنوان شد

گنجی: رویارویی غرب با ایران بر سر هویت انقلاب اسلامی است

عبدی: دولت تصویری فراتر از واقعیت از برجام نشان داد

خود چاقو یا اسلحه ببیند، سعی می‌کند او را خلع سلاح کند اما شاید چاقو یا اسلحه در دست کسی است که دشمن و رقیب شما نیست و تهدیدی برای شما محسوب نمی‌شود. بنابراین تلاش برای خلع سلاح به واسطه پیش‌زمینه دشمنی میان طرفین است و اگر این پیش‌زمینه وجود نداشته باشد کاری هم به همدیگر ندارد.

این فعال سیاسی اصلاح‌طلب خاطر نشان کرد: ما وقتی هویت را مطرح می‌کنیم یک چیز ثابت و لایتغیر نیست. هویت یک برداشت و درک جمعی است که خودمان پیدا کرده‌ایم و ممکن است در شرایط دیگری هویت را تغییر بدیم البته نه ۱۰۰ درجه که با نکته قبلی متناقض شود. بنابراین تعریفی که از هویت می‌کنیم به این معنا نیست که هیچ گونه تغییر و تحولی در آن به وجود نیاید. همچنان که در ۱۰۰ سال گذشته هم جنبش‌هایی اسلامی در ایران واقعاً وجود داشته، چراکه مختلفی را تجربه کردند ولی با تمام این‌هویت‌ها مشکل خاصی به وجود نیامد.

■ تعریف هویت متضاد با جهان، خطرناک است
عبدی سپس ادامه داد: ما این حال من یک نکته را قبول ندارم. هویتی که ما برای خودمان تعریف می‌کنیم در تقاضا صد در صدی با کشور‌های دیگر است و دیگران می‌خواهند این هویت را هر طور که هست به طور کامل نایسود کنند. این یک باور واقعیت نیست، چراکه ما در جهانی زندگی می‌کنیم که متغیرها و عوامل زیادی وجود دارند و دست هر کسی برای انجام هر کاری باز نیست.

وی تصریح کرد: به عنوان مثال امروز در حوزه سیاست داخلی محدودیت‌های زیادی برای عناصر قدرت وجود دارد که این موضوع اجازه نمی‌دهد، افراد هر تصمیمی را گرفتند عمل کنند و باید ملاحظات عیده‌ای را لحاظ کنند. در سطح بین‌الملل هم همین طور است. تا زمانی که قضیه هسته‌ای ما مطرح نشد، طرف مقابل نتوانست چنین اجماعی را علیه ما ایجاد کند. هر چند مخالف فعالیت‌های هسته‌ای ما بودند، اما هنگامی که قضیه هسته‌ای ایجاد شد نتوانستند اجماع و اهداف خود را علیه ما پیگیری کنند.

عبدی همچنین اضافه کرد: اگر ما اینکه فکر کنیم که این هویت‌ها متناقض است و با دیگر یری به نتیجه نمی‌رسد خیلی خطرناک است. بنابراین اگر هویت را به شکل کاملاً متضاد با هویت جهانی تعریف کنیم، نتیجه خطرناکی دارد، زیرا افکار عمومی خواهند گفت شما نمی‌توانید با جراتی که فکر می‌کنید مخالف هویتان است جنگ و تقلیل کنید.

عبدی در ادامه گفت: مهم‌ترین مشکل ما با جهان غرب این بود که نظام بین‌الملل را نمی‌پذیرفیم و آنها هم ما را نمی‌پذیرفتند. بنابراین در جریان هسته‌ای یک نوع سازش طرفینی صورت گرفت و این اتفاق، اتفاقی است که بین امریکا و اتحاد جماهیر شوروی به وجود آمد.

شاید ذهن شما به سمت فروپاشی اتحاد شوروی برود اما فروپاشی اتحاد شوروی ربطی به آن قضیه نداشت و ناشی از ناکارآمدی و فساد داخلی و مشکل تأمین

گنجی در بخش دوم سخنان خود در این مناظره به گفته‌های عبدی واکنش نشان داد و اظهار کرد: نگاه ما به برجام نگاه صفر و صدی نیست و نمی‌گوییم که چرا مذاکره کردیم، بنده مذاکرات را بسیار مؤثر می‌دانم اما شاید ثمری که آقای عبدی می‌بینند با ثمری که ما می‌بینیم تفاوت‌هایی دارد.

وی ادامه داد: قضایی که در این سال‌ها در کشور به وجود آمده و رسانه‌های بیگانه هم در این فضاسازی بی‌تأثیر نبودند، برای این بود که بگویند تمام مشکلات با مذاکره با امریکا حل می‌شود. البته رهبری انقلاب هم فرمودند که اگر این مذاکرات هیچ دستاوردی نداشته باشد ظرفیت شناختی ملت ما را رشد خواهد داد. بنابراین، مهم‌ترین دستاوردی که برای برجام به دست آوردیم این است که شناخت مضاعفی از طرف ملت به امریکا به دست آمد و امروز قضاوت مردم قبل و بعد از مذاکرات

شده دیگری حرکت کرد. بنده اعتقاد دارم برای حل مشکلات کشور ایستادن روی این در و نگاه کردن به این جاده وقت تلف کردن است. یعنی از برجام باید این نتیجه را بگیریم که برای حل مسائل کشور بیش از گذشته بر خودمان و توان داخلی خود تکیه کنیم.

■ از مذاکرات عبور کردیم اما نتیجه‌ای نگرفتیم

گنجی سپس با اشاره به یک نمونه تاریخی اظهار کرد: ما وقتی جنگ‌های دوگانه با روسیه را انجام دادیم و شکست خوردیم، عباس میرزا در تبریز اتفاق فکری تشکیل داد تا مشخص شود که چرا شکست خوردیم. در آن جلسه همه جواب دادند که طرف مقابل تکنولوژی بر تر داشته است. سؤال شد که حال باید چه کار کنیم که بار دیگر روس‌ها تا فرین و تهران نرسند؟ گفتند باید به همان تکنولوژی دست پیدا کنیم و راهش هم این است که به سمت همان‌هایی دست دراز کنیم که ما را شکست دادند. راه دیگری هم نداریم. به دنبال این اظهار نظر، اعزام اولین گروه‌های دانش‌جویی به غرب اتفاق افتاد و باعث شد که در این ۲۰۰ سال درگیر بحث‌های غرب گرای و روشنفکری شویم. هم اکنون نیز دید مشابهی میان برخی نخبگان سیاسی ما وجود دارد که در جامعه تزریق می‌شود بدین صورت که ما باید به همان سمتی دست دراز کنیم که در این ۴۰ سال ما را تحت فشار قرار دادند و از هیچ اقدامی فروگذار نکردند.

وی سپس در خصوص اظهارات عباس عبدی گفت: شما گفتید که در مورد مسئله هسته‌ای علیه ما اجماعی بی سابقه صورت دادند که باید بگوییم قبل از این هم زمان جنگ علیه ما اجماعی گسترده تشکیل دادند و صدام آخر جنگ از لحاظ تسلیحاتی از صدام اول جنگ قوی‌تر بود. این قدرت ناشی از هواپیماهای فرانسوی و انگلیسی، امریکایی و روسی بود و نزدیک ۴۴ کشور این جنگ علیه ما اجماع کرده بودند و از ۱۱ کشور اسیر داشتیم، اما با این اجماع ما سربلند بیرون آمدیم.

گنجی خاطر نشان کرد: هم اکنون از هر حمله مذاکرات عبور کرده‌ایم اما نتیجه‌ای نگرفتیم و مردم هنوز منتظر گشایش هستند و این گشایش اتفاق نیفتاده است و کار به جایی رسیده که دولت دستاوردهای غیر عینی برای برجام می‌شمارد. مانند اینکه ایران هراسی و سایه جنگ از بین رفته است. این قبیل دستاوردهای اعلامی هم قابل اندازه‌گیری نیست و هم دستاوردهای عینی که مردم منتظر بودند به دست نیامد.

این کارشناس سیاسی اضافه کرد: حتی دولت جدیدی با سرنگ شدن انقلاب بنده از هر مسکو و بیست‌هشتاد سال مذاکرات با غرب بخصوص با امریکا برای بخشی از اصلاحات جدای از نتیجه‌اش هواپیما جنگ‌های مذاکره می‌دهد که خود ایشان هم از رهاورد برجام در حوزه غرب نامیده شده و این نگاه را بد فرغ علاقه خود به سمت شرق و روسیه برد.

گنجی همچنین گفت: بنده یک برداشت دیگری نیز دارم که معتقدم مذاکرات با غرب بخصوص با امریکا برای بخشی از اصلاحات جدای از نتیجه‌اش موضوعیت داشت چراکه اصلاح‌طلبان بعد از برجام هیچ مطالبه‌ای از حوزه مذاکره کنندگان نداشتند و حتی تعدادی از آنها هم گسترده و وعده‌های دیروز و امروز دولت در مورد برجام و دستاوردهای مذاکرات هستیم که سر درگمی عجیبی به انسان دست می‌دهد.

■ عبدی: حل مشکلات درگرو مذاکره با امریکا نیست

عبدی نیز سپس در تأیید سخنان عبدالله گنجی گفت: همانطور که آقای گنجی عنوان کرد، این مذاکرات نشان داد که حل مشکلاتمان درگرو مذاکره با امریکا نیست. به نظر این نتیجه درست است، اما چرا این باور به وجود آمد که باید با امریکا مذاکرات کرد تا مشکلاتمان حل شود؟ یک دلیل اصلی این بود که راه این مذاکرات بسته شده بود و همه فکر می‌کردند گره آنجاست و ریشه این ذهنیت همین بود، یعنی در مخالفت چشم و گوش بستای که در مذاکره با کشورهای دیگر ترویج می‌شد.

وی سپس ادامه داد: اما اینکه می‌گویند غرب هویت ما را به رسمیت نمی‌شناسد قبول ندارم، نه اینکه ما درگرو است و وقتی ما با پارز آنها نیستیم چرا باید بگذارند تقویت بشویم؟

گنجی سپس با اشاره به نقش رهبری در پذیرش برجام ادامه داد: در خصوص نقش رهبری در فرآیند برجام قبول داریم که ایشان در جریان کلیت و کلان مسئله بودند و با هماهنگی ایشان بوده است، اما نگاه کنید مواضع رهبری از اول بر پایه‌ای استوار بود که همچنان هم در این مورد، بلکه این دولت و به این دولت گفتند مذاکره کنید اما خوش بین نیستم. بنابراین از هر دو حالت یک آورده برای ما وجود دارد: اول اینکه با گشایشی صورت می‌گیرد که خیلی خوب است یا گشایشی حاصل نخواهد شد که ظرفیت شناختی ملت را نسبت به امریکا بالا خواهد برد. بنده نیز معتقدم مهم‌ترین دستاورد برجام همین مورد دوم است.

مدیر مسئول روزنامه «جوان» تصریح کرد: هم اکنون حرف ما با دولتمردان این است که دولت این مسیر را رفت، علاقه‌مند بودند و رأی مردم را هم داشتند، اما امروز دیگر نگاه به دروازه‌های کشور برای اینکه کردن استی و باید دلیل را تغییر داد و در مسیر مشخص

عباس عبدی: برجام یک نوع سازش و تفاهم بوده و حتی اگر مسئله موشکی ما با غرب حل نشود، تعارضات تمام نمی‌شود، زیرا مسائل و مشکلات میان کشورها خیلی عمیق است و دلیلی هم ندارد حل نشود. برجام هم فرار ازبده مسائل مملکت را حل کند و هر کسی چنین چیزی را گفته یا باور کرده مشکل خودش است

مذاکره کننده خودمان قدرت بدهند، تمایز وجود دارد. اما نکته مهم این موضوع است که چیزی که روی آن توافق شده نمی‌تواند بدون تأیید رهبری باشد.

وی اضافه کرد: به نظر من مشکلات ما در داخل است اما از بس که عده‌ای چشم و گوش بسته علیه غرب حرف می‌زنند و هر گفت و گویی را محکوم می‌کردند دولت هم برای مقابله با این فشارها تصویری فراتر از واقعیت را از برجام نشان داد که واقعی نبود. عباس عبدی سپس ادامه داد: در موضوع اجماع علیه ما در زمان جنگ هم باید بگوییم که به نظر بنده اجماع داریم تا اجماع. در زمان جنگ قطعنامه ۵۹۸ تصویب شد که به نفع ما بود و در آن موقع هم حسن نکرديم که هویت ما نبود شده است. اینکه جهان اجماع کند که کشوری را تحت بند ۷ شورای امنیت بررد، خیلی مهم است و تا آن زمان هیچ موقع در چنین شرایطی قرار نگرفته بودیم. منظور بنده اصل اجماع نیست بلکه کیفیت اجماع است. وی در ادامه گفت: به نظر م برجام معنای روشنی داشته و بنده معتقدم آقای روحانی برای اینکه مخالفان خود را خنثی کند تصویری بسیار آرمایی از برجام ارائه کرد. بنابراین نباید خیلی روی این قول و قرارها تکیه کرد و مانور داد. حتی قبل از این قول و قرارها هم وضعیت کشور خیلی مطلوب نبود. زمان انقلاب هم قول‌های زیادی داده شد اما به خیلی از قول‌ها عامل نشد یا حتی بدتر شد اما ما به این دلیل که نمی‌توان اصل انقلاب را زیر سؤال برد، فکر می‌کنم می‌توانیم نگاه مثبت‌تری به برجام داشته باشیم.

■ گنجی: مذاکره با غرب برای اصلاحات موضوعیت داشت

دکتر گنجی در بخش پایانی این مناظره پیرامون برجام عنوان کرد: در موضوع برجام بحث بنده این است که طرف مقابل سازو کار راستی آزمایی را خیلی خوب انجام داد اما ما در مقابل آنها خلع سلاح هستیم. ما تعهداتمان را انجام دادیم و آنها انجام ندادند و مکانیسمی برای راستی آزمایی و بدهدیی آنها طراحی نکردیم اما آنها از طریق آژانس مستقیم و غیر مستقیم می‌توانند بر ما نظارت و تعهداتمان را پیگیری کنند.

وی سپس تصریح کرد: سفر اخیر آقای روحانی به مسکو و نشانه‌های مذاکراتشان خصوصاً در زمینه هواپیما اینکه حیطه‌ای می‌دهد که خود ایشان هم از رهاورد برجام در حوزه غرب نامیده شده و این نگاه را بد فرغ علاقه خود به سمت شرق و روسیه برد.

گنجی همچنین گفت: بنده یک برداشت دیگری نیز دارم که معتقدم مذاکرات با غرب بخصوص با امریکا برای بخشی از اصلاحات جدای از نتیجه‌اش موضوعیت داشت چراکه اصلاح‌طلبان بعد از برجام هیچ مطالبه‌ای از حوزه مذاکره کنندگان نداشتند و حتی تعدادی از آنها هم گسترده و وعده‌های دیروز و امروز دولت در مورد برجام و دستاوردهای مذاکرات هستیم که سر درگمی عجیبی به انسان دست می‌دهد.

■ عبدی: حل مشکلات درگرو مذاکره با امریکا نیست
عبدی نیز سپس در تأیید سخنان عبدالله گنجی گفت: همانطور که آقای گنجی عنوان کرد، این مذاکرات نشان داد که حل مشکلاتمان درگرو مذاکره با امریکا نیست. به نظر این نتیجه درست است، اما چرا این باور به وجود آمد که باید با امریکا مذاکرات کرد تا مشکلاتمان حل شود؟ یک دلیل اصلی این بود که راه این مذاکرات بسته شده بود و همه فکر می‌کردند گره آنجاست و ریشه این ذهنیت همین بود، یعنی در مخالفت چشم و گوش بستای که در مذاکره با کشورهای دیگر ترویج می‌شد. وی سپس ادامه داد: اما اینکه می‌گویند غرب هویت ما را به رسمیت نمی‌شناسد قبول ندارم، نه اینکه ما درخرو است و وقتی ما با پارز آنها نیستیم چرا باید بگذارند تقویت بشویم؟

گنجی سپس با اشاره به نقش رهبری در پذیرش برجام ادامه داد: در خصوص نقش رهبری در فرآیند برجام قبول داریم که ایشان در جریان کلیت و کلان مسئله بودند و با هماهنگی ایشان بوده است، اما نگاه کنید مواضع رهبری از اول بر پایه‌ای استوار بود که همچنان هم در این مورد، بلکه این دولت و به این دولت گفتند مذاکره کنید اما خوش بین نیستم. بنابراین از هر دو حالت یک آورده برای ما وجود دارد: اول اینکه با گشایشی صورت می‌گیرد که خیلی خوب است یا گشایشی حاصل نخواهد شد که ظرفیت شناختی ملت را نسبت به امریکا بالا خواهد برد. بنده نیز معتقدم مهم‌ترین دستاورد برجام همین مورد دوم است.

مدیر مسئول روزنامه «جوان» تصریح کرد: هم اکنون حرف ما با دولتمردان این است که دولت این مسیر را رفت، علاقه‌مند بودند و رأی مردم را هم داشتند، اما امروز دیگر نگاه به دروازه‌های کشور برای اینکه کردن استی و باید دلیل را تغییر داد و در مسیر مشخص

گنجی در بخش دوم سخنان خود در این مناظره به گفته‌های عبدی واکنش نشان داد و اظهار کرد: نگاه ما به برجام نگاه صفر و صدی نیست و نمی‌گوییم که چرا مذاکره کردیم، بنده مذاکرات را بسیار مؤثر می‌دانم اما شاید ثمری که آقای عبدی می‌بینند با ثمری که ما می‌بینیم تفاوت‌هایی دارد.

وی ادامه داد: قضایی که در این سال‌ها در کشور به وجود آمده و رسانه‌های بیگانه هم در این فضاسازی بی‌تأثیر نبودند، برای این بود که بگویند تمام مشکلات با مذاکره با امریکا حل می‌شود. البته رهبری انقلاب هم فرمودند که اگر این مذاکرات هیچ دستاوردی نداشته باشد ظرفیت شناختی ملت ما را رشد خواهد داد. بنابراین، مهم‌ترین دستاوردی که برای برجام به دست آوردیم این است که شناخت مضاعفی از طرف ملت به امریکا به دست آمد و امروز قضاوت مردم قبل و بعد از مذاکرات

شده دیگری حرکت کرد. بنده اعتقاد دارم برای حل مشکلات کشور ایستادن روی این در و نگاه کردن به این جاده وقت تلف کردن است. یعنی از برجام باید این نتیجه را بگیریم که برای حل مسائل کشور بیش از گذشته بر خودمان و توان داخلی خود تکیه کنیم.

گنجی سپس با اشاره به یک نمونه تاریخی اظهار کرد: ما وقتی جنگ‌های دوگانه با روسیه را انجام دادیم و شکست خوردیم، عباس میرزا در تبریز اتفاق فکری تشکیل داد تا مشخص شود که چرا شکست خوردیم. در آن جلسه همه جواب دادند که طرف مقابل تکنولوژی بر تر داشته است. سؤال شد که حال باید چه کار کنیم که بار دیگر روس‌ها تا فرین و تهران نرسند؟ گفتند باید به همان تکنولوژی دست پیدا کنیم و راهش هم این است که به سمت همان‌هایی دست دراز کنیم که ما را شکست دادند. راه دیگری هم نداریم. به دنبال این اظهار نظر، اعزام اولین گروه‌های دانش‌جویی به غرب اتفاق افتاد و باعث شد که در این ۲۰۰ سال درگیر بحث‌های غرب گرای و روشنفکری شویم. هم اکنون نیز دید مشابهی میان برخی نخبگان سیاسی ما وجود دارد که در جامعه تزریق می‌شود بدین صورت که ما باید به همان سمتی دست دراز کنیم که در این ۴۰ سال ما را تحت فشار قرار دادند و از هیچ اقدامی فروگذار نکردند.

وی سپس در خصوص اظهارات عباس عبدی گفت: شما گفتید که در مورد مسئله هسته‌ای علیه ما اجماعی بی سابقه صورت دادند که باید بگوییم قبل از این هم زمان جنگ علیه ما اجماعی گسترده تشکیل دادند و صدام آخر جنگ از لحاظ تسلیحاتی از صدام اول جنگ قوی‌تر بود. این قدرت ناشی از هواپیماهای فرانسوی و انگلیسی، امریکایی و روسی بود و نزدیک ۴۴ کشور این جنگ علیه ما اجماع کرده بودند و از ۱۱ کشور اسیر داشتیم، اما با این اجماع ما سربلند بیرون آمدیم.

گنجی خاطر نشان کرد: هم اکنون از هر حمله مذاکرات عبور کرده‌ایم اما نتیجه‌ای نگرفتیم و مردم هنوز منتظر گشایش هستند و این گشایش اتفاق نیفتاده است و کار به جایی رسیده که دولت دستاوردهای غیر عینی برای برجام می‌شمارد. مانند اینکه ایران هراسی و سایه جنگ از بین رفته است. این قبیل دستاوردهای اعلامی هم قابل اندازه‌گیری نیست و هم دستاوردهای عینی که مردم منتظر بودند به دست نیامد.

این کارشناس سیاسی اضافه کرد: حتی دولت جدیدی با سرنگ شدن انقلاب بنده از هر مسکو و بیست‌هشتاد سال مذاکرات با غرب بخصوص با امریکا برای بخشی از اصلاحات جدای از نتیجه‌اش هواپیما جنگ‌های مذاکره می‌دهد که خود ایشان هم از رهاورد برجام در حوزه غرب نامیده شده و این نگاه را بد فرغ علاقه خود به سمت شرق و روسیه برد.

گنجی همچنین گفت: بنده یک برداشت دیگری نیز دارم که معتقدم مذاکرات با غرب بخصوص با امریکا برای بخشی از اصلاحات جدای از نتیجه‌اش موضوعیت داشت چراکه اصلاح‌طلبان بعد از برجام هیچ مطالبه‌ای از حوزه مذاکره کنندگان نداشتند و حتی تعدادی از آنها هم گسترده و وعده‌های دیروز و امروز دولت در مورد برجام و دستاوردهای مذاکرات هستیم که سر درگمی عجیبی به انسان دست می‌دهد.

■ عبدی: حل مشکلات درگرو مذاکره با امریکا نیست

عبدی نیز سپس در تأیید سخنان عبدالله گنجی گفت: همانطور که آقای گنجی عنوان کرد، این مذاکرات نشان داد که حل مشکلاتمان درگرو مذاکره با امریکا نیست. به نظر این نتیجه درست است، اما چرا این باور به وجود آمد که باید با امریکا مذاکرات کرد تا مشکلاتمان حل شود؟ یک دلیل اصلی این بود که راه این مذاکرات بسته شده بود و همه فکر می‌کردند گره آنجاست و ریشه این ذهنیت همین بود، یعنی در مخالفت چشم و گوش بستای که در مذاکره با کشورهای دیگر ترویج می‌شد. وی سپس ادامه داد: اما اینکه می‌گویند غرب هویت ما را به رسمیت نمی‌شناسد قبول ندارم، نه اینکه ما درخرو است و وقتی ما با پارز آنها نیستیم چرا باید بگذارند تقویت بشویم؟

گنجی سپس با اشاره به نقش رهبری در پذیرش برجام ادامه داد: در خصوص نقش رهبری در فرآیند برجام قبول داریم که ایشان در جریان کلیت و کلان مسئله بودند و با هماهنگی ایشان بوده است، اما نگاه کنید مواضع رهبری از اول بر پایه‌ای استوار بود که همچنان هم در این مورد، بلکه این دولت و به این دولت گفتند مذاکره کنید اما خوش بین نیستم. بنابراین از هر دو حالت یک آورده برای ما وجود دارد: اول اینکه با گشایشی صورت می‌گیرد که خیلی خوب است یا گشایشی حاصل نخواهد شد که ظرفیت شناختی ملت را نسبت به امریکا بالا خواهد برد. بنده نیز معتقدم مهم‌ترین دستاورد برجام همین مورد دوم است.

مدیر مسئول روزنامه «جوان» تصریح کرد: هم اکنون حرف ما با دولتمردان این است که دولت این مسیر را رفت، علاقه‌مند بودند و رأی مردم را هم داشتند، اما امروز دیگر نگاه به دروازه‌های کشور برای اینکه کردن استی و باید دلیل را تغییر داد و در مسیر مشخص